

Хмельницька обласна універсальна наукова бібліотека

Відділ наукової інформації та бібліографії

Серія «Розстріляне відродження»

Вас. Черв'як

Розстріляний сміх

*Бібліографічний список літератури
до 135-річчя з дня народження Василя Чечвянського*

Хмельницький

2023

Пропонуємо до уваги користувачів серію бібліографічних списків літератури, присвячених діячам духовно-культурного та літературно-мистецького покоління 20-х і 30-х рр. ХХ ст. в Українській СРР – «розстріляне відродження», яке було знищене під час великого терору.

Одним із представників «розстріляного відродження» є Василь Михайлович Чечвянський.

Василь Михайлович Чечвянський (справжнє прізвище Губенко) (11 березня 1888, хутір Чечва – †15 липня 1937, Київ) – письменник-гуморист родом з Полтавщини, старший брат Остапа Вишні, довголітній співредактор і секретар журналу «Червоний Перець»; член літературних організацій «Плуг» і ВУСПП. Представник «розстріляного відродження».

Народився на хуторі Чечва біля містечка Грунь Зіньківського повіту Полтавської губернії. Найстарший син в багатодітній (17 дітей) селянській сім'ї.

Закінчив початкову трирічну школу, потім двокласну школу в Зінькові, згодом продовжив навчання в Київській військово-фельдшерській школі, яку закінчив у 1906 р. Вісімнадцятирічний Василь Михайлович почав фельдшерувати у військових частинах, а під час Першої світової війни перебував на фронті. Потім служив у Червоній армії, обіймаючи ряд високих інтендантських посад в Північно-Кавказькому окрузі.

Під час служби в армії Василь Михайлович Губенко починає свою літературну творчість, друкуючи на сторінках військових газет, російською мовою, невеличкі фейлетони, підписуючи псевдонімами: Василь Чечвянський, Василь Грунський, Чечвянський-Колумб, Чеч., Вас. Чеч., а то і просто В. Ч.

Після демобілізації з армії, на початку 1924 року, Василь Чечвянський жив і працював у Ростові-на-Дону, де активно співробітничав у місцевій пресі як газетяр-фейлетоніст, а в кінці того ж року повернувся в тодішню столицю України – Харків, де цілком віддався журналістській і літературній діяльності, досить плідно виступав в українських газетах та часописах.

На початку 1925 року В. Чечвянський завідував філіалом газети «Вісті» в Полтаві.

У 1926 році Василь Чечвянський повернувся до Харкова, влаштувався в журнал «Червоний перець», а потім його призначено відповідальним секретарем цього часопису.

На початку 1925 року Василь Чечвянський – завідувач філії газети «Известия» в Полтаві. У 1926 році повернувся до Харкова, працював у редакції журналу «Червоний перець», потім призначений відповідальним секретарем цього журналу. Був членом ВУСПП. У творчому доробку автора – збірки гуморесок: «Царі природи» (1928); «Ех, товариші...» (1928); «Кадило» (1929); «Між іншим» (1929); «Оздоровлення апарату», «Оскуденіє», «Переливання крові» (1929); «Фактор» (1930); «Не вам кажучи», «Пародії», «Республіканці» (1930); «Факт» (1932); «Нещасні» (1933); «Учителю – путівку!» (1934).

За звинуваченням в участі в українській контрреволюційній

націоналістичній фашистській організації, 2 листопада 1936 року, Василь Чечвянський був заарештований. 14 липня 1937 року в Києві виїзна сесія Військового трибуналу Верховного суду СРСР на підставі ст. 54-8, 54-11 КК УРСР ухвалила вирок про розстріл Василя Чечвянського й наступного дня – 15 липня 1937 року, його стратили.

Ухвалою Військової колегії Верховного суду СРСР від 16 травня 1957 року вирок Військової колегії Верховного суду СРСР від 14 липня 1937 року скасовано, а кримінальну справу припинено за відсутності складу злочину і Василя Чечвянського реабілітовано. Після реабілітації вийшли збірки «Вибрані гуморески» (1959, 1968) і «М'який характер» (1959).

(Матеріали взято із ресурсу Вікіпедія: https://uk.wikipedia.org/wiki/Чечвянський_Василь_Михайлович та з онлайнного інформаційного ресурсу «На скрижалях»: http://na-skryzhalyah.blogspot.com/2019/09/blog-post_17.html).

Твори Василя Чечвянського

У2 **Вибрані гуморески** / післямова Ю. Бурлюя. – Київ : Радянський **Ч-57** письменник, 1959. – 174 с.

У2 **Вибрані гуморески** / упорядкування, передмова та примітки **Ч-57** Ю. С. Бурлюя. – Київ : Дніпро, 1968. – 213 с.

Між іншим [Електронний ресурс] : гуморески / В. Чечвянський. – 2-ге доповн. вид. – Електрон. текст. дані. – Харків : Держ. вид-во України, 1930. – 136 с. – (Бібліотека українського гумору). – Режим доступу : <https://elib.nlu.org.ua/view.html?id=7975>. – Електрон. версія друк. вид. – Назва з екрана. – Дата перегляду : 6.03.2023.

Не вам кажучи [Електронний ресурс] : гуморески / В. Чечвянський. – Електрон. текст. дані. – Дніпропетровськ : Зоря, 1930. – 47 с. – (Бібліотека газети «Зоря»). – Режим доступу : <https://elib.nlu.org.ua/view.html?&id=7976>. – Електрон. версія друк. вид. – Назва з екрана. – Дата перегляду : 6.03.2023.

Факт [Електронний ресурс] : зб. фейлетонів і гуморесок / Василь Чечвянський. – Електрон. текст. дані. – Харків : Рух, 1932. – 174 с. – Режим доступу : <https://elib.nlu.org.ua/view.html?id=7977>. – Електрон. версія друк. вид. – Назва з екрана. – Дата перегляду : 6.03.2023.

Царі природи [Електронний ресурс] : гуморески / Василь Чечвянський. —2-ге вид. – Електрон. текст. дані. – [Харків] : Книгоспілка, 1929. – 111 с. – Режим доступу : <https://elib.nlu.org.ua/view.html?&id=8087>. – Електрон. версія друк. вид. – Назва з екрана. – Дата перегляду : 6.03.2023.

* * *

Лицарі : [гумореска] // Шкільна бібліотека. – 2018. – № 2. – С. 33.

Нещасні. Популярність : [гуморески] // Шкільна бібліотека. – 2017. – № 6. – С. 90-93.

Література про В. Чечвянського

М456-1 **Переїденко О.** Василь Чечвянський // З порога смерті...: 83.3(2=Укр)7 письменники України – жертви сталінських репресій. – Київ, 3-11 1991. – Вип. 1. – С. 452-454.

Б33618 **Чечвянський Василь Михайлович** (1888 – 1938) // 63.3(4УКР)6 Провідники духовності в Україні. – Київ, 2003. – С. 338. П78

* * *

Василь Чечвянський [Електронний ресурс] // Справи двадцятих: Український авангард в архівах Комуністичних спецслужб / І. Подорванова, О. Ісаюк, В. Скальський; Український культурний фонд, Центр досліджень визвольного руху. – Електрон. текст. дані. – [Б. м., 2021]. – С. 40-43. – Режим доступу : <https://cdvr.org.ua/29293/2021/11/24/>. – Електрон. версія друк. вид. – Назва з екрана. – Дата перегляду : 9.03.2023.

Василь Чечвянський-Губенко [Електронний ресурс] : [документи зі справи Василя Чечвянського] // Електронний архів Українського визвольного руху / Центр досліджень визвольного руху, спільно з Львівським національним університетом ім. Івана Франка. – Електрон. текст. дані. – Львів, 2020. – Режим доступу : <https://avr.org.ua/?idUpCat=2187>. – Назва з екрана. – Дата перегляду : 9.03.2023.

Віннікова Н. М. Василь Чечвянський – пародист // Науковий вісник Миколаївського держ. ун-ту імені В. О. Сухомлинського : [зб. наук. праць] / за ред. М. І. Майстренко. – Електрон. текст. дані. – Миколаїв, 2011. – Вип. 4.7. – Серія: Філологічні науки. – С. 9-13. – Режим доступу : <https://docplayer.net/53573690-Vasil-chechvyanskiy-parodist.html>. – Електрон. версія друк. вид. – Назва з екрана. – Дата перегляду : 9.03.2023.

«Неможливість сміятися в радянських умовах»: за що розстріляли письменника-гумориста Василя Чечвянського [Електронний ресурс] // Українська правда. – Електрон. дані. – 2021. – 28 лип. – Режим доступу : <https://www.istpravda.com.ua/short/2021/07/28/159912/>. – Назва з екрана. – Дата перегляду : 9.03.2023.

Чечвянський ... Василь [Електронний ресурс] // Енциклопедія українознавства. Словникова частина (ЕУ-ІІ). – Електрон. текст. дані. – Париж, Нью-Йорк, 1984. – Т. 10. – С. 3745. – Режим доступу : <http://izbornyk.org.ua/encycl/euii295.htm>. – Електрон. версія друк. вид. – Назва з екрана. – Дата перегляду : 9.03.2023.

* * *

Ковалів Ю. Василь Чечвянський // Слово і час. – 2019. – № 3. – С. 84-88.

Дотепний гуморист : 130 років від дня народження Василя Чечвянського // Шкільна бібліотека. – 2018. – № 2. – С. 33.

Санжаровський А. Василь Чечвянський, або Навіщо Ільф і Петров приїжджали до Харкова // Літературна Україна. – 2012. – 7 черв. – С. 12.

Федорина А. Розстріляний сміх: Старший брат Остапа Вишні був не менш талановитим, але назавжди залишився менш відомим // Україна молода. – 2008. – 28 жовт.

Мукомела О. Василь Чечвянський // Знання та праця. – 1990. – № 2. – С. 16-17.

Підготувала Любов Марцонь